

งานบริการ
ผอ.บริหารทั่วไป 382
วันที่ 25 มิ.ค. 2551
หน้าเดือน 9.ค.ค.
เวลา

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชร
ที่ 959
เดือน/ปี 23 ส.ค. 2551
เวลา 14.20 น.

ที่ สธ 0201.047.1/ว. 1

กลุ่มกฎหมาย สำนักบริหารกลาง
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี 11000

๑ มกราคม 2551

เรื่อง ขอส่งเอกสารเผยแพร่ความรู้กฎหมายการละเมิด

เรียน นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป
/โรงพยาบาลชุมชน

ด้วยกลุ่มกฎหมาย สำนักบริหารกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขได้จัดให้โครงการเผยแพร่ความรู้กฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดและการดำเนินคดีละเมิดแก่เจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปีงบประมาณ 2551 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานให้บริการรักษาพยาบาลในสถานบริการ มีความรู้ ความเข้าใจในกฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดและการดำเนินคดีละเมิด เพื่อให้เกิดความตระหนัก เข้าใจในสิทธิผู้ป่วยและการปฏิบัติตนไม่ให้ถูกฟ้องละเมิด รวมทั้งกรณีถูกฟ้องละเมิด เพื่อการปฏิบัติตนในการแก้ต่างคดี โดยจะทำการเผยแพร่ใน 3 ช่องทาง คือ

1. เผยแพร่ทางเอกสารส่งไปยังสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลทุกแห่ง
2. เผยแพร่ทางเว็บไซต์ K.M.ของกระทรวงสาธารณสุข และของกลุ่มกฎหมาย
3. การบรรยายในการประชุมอบรมต่าง ๆ

ในการนี้กลุ่มกฎหมายจึงขอส่งเอกสารเผยแพร่ความรู้กฎหมายฉบับที่ 1 แนบมาพร้อมนี้เพื่อโปรดเผยแพร่แก่เจ้าหน้าที่ในสังกัดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบด้วย จะเป็นพระคุณ

เรียน น.พ. ๘๐๐. ที่แพทย์

- เพื่อโปรดทราบ และแจ้งมอบหมายโปรดทราบ

ให้ดำเนินการในสังกัดกระทรวงต่อไป

กลุ่มงานระงับข้อพิพาทและแก้ต่างคดีฟ้องแพทย์

และบุคลากรด้านสาธารณสุข

โทร .0-2590-1441

โทรสาร 0-2590-1434

หน้า 7

หน้า 2

25 ม.ค. ๕๕1

ขอแสดงความนับถือ

หน้า 2

(นายกิตติศักดิ์ ประเสริฐสงค์)

ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมาย

-๘๐๐/๗๐๘.

(นายลลิต์ ๒๕ ม.ค. ๕๕1)
อภิชัย (นางสาว)

นายแพทย์ ๑ ตำแหน่งเวชกรรมป้องกัน สำนักงานสาธารณสุข

25 มิ.ค. 2551 นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชร

โครงการเผยแพร่ความรู้กฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดและการดำเนินคดีละเมิด แก่เจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปีงบประมาณ 2551

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันได้เกิดมีคดีฟ้องร้องเกี่ยวกับการทำละเมิดเกิดขึ้นอย่างมากมาย ทั้งในภาคเอกชนภาคประชาชนรวมทั้งภาครัฐเอง เนื่องจากกระแสสิทธิมนุษยชนได้แผ่ขยายไปทั่วประเทศกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารทำให้การติดต่อสื่อสาร รวมทั้งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ สามารถส่งถึงกันได้อย่างรวดเร็ว การรับรู้และการปกป้องสิทธิของตนเองจึงเกิดขึ้นอย่างมากมาย และลุกลามเข้ามาในระบบการบริการสุขภาพ โดยผู้รับบริการจากสถานบริการเมื่อเห็นว่า ตนไม่ได้รับการดูแลรักษาที่ดีมีมาตรฐานทำให้ได้รับความเสียหายจึงออกมาเรียกร้องสิทธิและความเป็นธรรมที่เห็นว่า ฟังมีฟังได้ทำให้ผู้ให้บริการ (แพทย์และบุคลากรด้านสาธารณสุข) ต้องได้รับผลกระทบอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน โดยมีการฟ้องร้องแพทย์และผู้เกี่ยวข้องโดยมูลเหตุจากการรักษาพยาบาลมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นการทำลายขวัญและกำลังใจของผู้ให้บริการที่มีตามตั้งใจปฏิบัติงาน ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันการกระทำหน้าที่รักษาพยาบาลหรือให้บริการด้านสุขภาพไม่ให้มีข้อผิดพลาดหรือแม้จะมีข้อผิดพลาดแต่ก็สามารถอธิบาย ชี้แจงหรือต่อสู้คดีได้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งทำให้ผู้ให้บริการมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น สมควรให้ความรู้ในด้านกฎหมายเกี่ยวกับการทำละเมิด เช่น มีองค์ประกอบอย่างไรบ้าง ผลเป็นอย่างไร อะไรคือการละเมิด การให้ความรู้ในเรื่องการดำเนินกระบวนการในชั้นตำรวจ อัยการ และชั้นศาลว่า มีกระบวนการอย่างไรบ้าง พยานหลักฐานที่ต้องใช้ในการต่อสู้คดี การเป็นพยานบุคคลการปฏิบัติอย่างไร เป็นต้น เมื่อผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้แล้ว จะทำให้คลายความกังวล และสามารถปฏิบัติงานด้วยความถูกต้องมั่นใจยิ่งขึ้น กลุ่มกฎหมายได้เล็งเห็นความสำคัญในการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดทำโครงการเผยแพร่ความรู้เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานให้บริการรักษาพยาบาลในสถานบริการมีความรู้ ความเข้าใจ ในกฎหมายเกี่ยวกับการละเมิด และการดำเนินคดีละเมิด
2. เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานให้บริการรักษาพยาบาลในสถานบริการมีความตระหนัก และเข้าใจในสิทธิของผู้ป่วยและการปฏิบัติตนไม่ให้ถูกฟ้องละเมิด
3. เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกฟ้องคดีละเมิดสืบเนื่องจากการให้บริการรักษาพยาบาลมีความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการยุติธรรม และการปฏิบัติตนในการแก้ต่างคดี

4. เพื่อให้มีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการปฏิบัติไม่ให้ถูกฟ้องละเมิด และการแก้ต่างคดีละเมิด

เป้าหมาย

เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำหน้าที่ให้บริการรักษาพยาบาลในสถานบริการของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขทุกคน

วิธีดำเนินการ

ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการละเมิด และการดำเนินคดีละเมิด พร้อมด้วยคำพิพากษาศาลฎีกาและแนวทางการปฏิบัติ ซึ่งเขียนและเรียบเรียงโดยนิติกรและผู้เชี่ยวชาญกฎหมาย โดย

1. การจัดส่งเอกสารความรู้กฎหมาย ทางไปรษณีย์ไปยัง สสจ. รพศ./รพท. และ รพช. เดือนละ 1 ฉบับ จำนวนรวม 12 ฉบับ (1 ฉบับมี 3 เรื่อง)
2. การเผยแพร่ความรู้กฎหมายทางเว็บไซต์ K.M. ของกระทรวงสาธารณสุข และของกลุ่มกฎหมาย
3. การบรรยายในการประชุมอบรมต่าง ๆ ที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น

ระยะเวลาดำเนินการ

พฤศจิกายน 2550 – ตุลาคม 2551

งบประมาณ

กลุ่มกฎหมาย (ค่าวัสดุสำนักงานและค่าไปรษณีย์)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการรักษาพยาบาล มีความรู้ในเรื่องกฎหมายว่าด้วย การละเมิดและการดำเนินคดีละเมิดทั้งทางแพ่ง และอาญา เป็นอย่างดี
2. เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการรักษาพยาบาล สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ตั้งความระมัดระวัง และมีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่รักษาพยาบาลของตน ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการรักษาพยาบาลที่ถูกฟ้องมีความรู้ในข้อกฎหมาย และ การปฏิบัติตนหลังถูกฟ้องคดีอย่างถูกต้องเหมาะสม มีความมั่นใจในการแก้ต่างคดี และ มุ่งมั่นปฏิบัติงานต่อไปอย่างไม่ย่อท้อ มีความภูมิใจ และมั่นใจในการประกอบวิชาชีพของตน
4. ได้คู่มือหรือแนวทางปฏิบัติเพื่อไม่ให้ถูกฟ้อง และการปฏิบัติตนหลังถูก ฟ้องละเมิด

ดัชนีวัดความสำเร็จของโครงการ

1. ร้อยละ 80 ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานรักษาพยาบาลในสถานบริการ ได้รับความรู้ ความเข้าใจ กฎหมายเกี่ยวกับการละเมิด และการดำเนินคดีละเมิด
2. คู่มือหรือแนวทางปฏิบัติกรณีละเมิด จำนวน 1 เล่ม

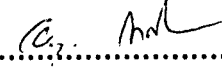
การประเมินผล

โดยแบบสอบถาม

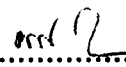
ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มงานระดับข้อพิพาทและแก้ต่างคดีฟ้องแพทย์และบุคลากรสาธารณสุข
กลุ่มกฎหมาย สำนักบริหารกลาง

1. นายอนุชา กาศลังกา	นิติกร 7
2. นายโสภณ สวัสดิสาร	ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย
3. นางสาวสุภาภรณ์ เกรียงชัยพฤกษ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย

ลงชื่อ..........ผู้เสนอโครงการ
(นายอนุชา กาศลังกา)

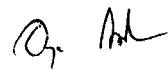
หัวหน้ากลุ่มงานระดับข้อพิพาทและแก้ต่างคดีฯ

ลงชื่อ..........ผู้อนุมัติโครงการ
(นายกิตติศักดิ์ ประเสริฐสงค์)
ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมาย

หัวข้อเรื่องเผยแพร่ความรู้กฎหมาย

ของ นายอนุชา กาศลังกา

1. ข้อเท็จจริง คืออะไร
2. อย่างไรเรียกว่า “ประมาทเลินเล่อ”
3. ผู้เสียหาย
4. การสอบสวนคดีอาญา
5. การชั้นสูตรพelikศพ
6. บทบาทพนักงานอัยการ
7. หมายเรียก - หมายอาญา
8. การปล่อยชั่วคราว
9. การดำเนินคดีอาญาในชั้นศาล
10. การฟ้องคดีแพ่งและพยายามในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
11. แนวทางปฏิบัติก่อนและหลังถูกฟ้องคดี

(นายอนุชา กาศลังกา)

นิติกร อ.ว.

กลุ่มกฎหมาย สำนักงานอัยการสง

ข้อเท็จจริง

*นายอนุชา กาศลังกา

ในการดำเนินชีวิตของทุกคนย่อมมีโอกาสประสบกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ทั้งที่เป็นจริง ไม่จริง จริงบ้างไม่จริงบ้าง และเหตุการณ์นั้น ๆ ย่อมมีผลกระทบต่อบุคคลนั้น ไม่มากก็น้อย แต่โดยพื้นฐานของความรู้สึกทุกคนชอบความจริง ไม่มีใครหรือมีก็น้อยมากที่ไม่ชอบความจริง ที่ไม่ชอบอาจเพราะความจริงอาจมีผลกระทบต่อเขาอย่างรุนแรง ในโลกนี้นอกจากจะมีความจริงแล้ว ยังมีการโกหก หลอกลวง น้อฉล สารพัดรูปแบบ เพื่อให้ตนเองได้ผลประโยชน์ให้มากที่สุด แต่ในที่สุดแล้ว ความจริงก็จะปรากฏขึ้นในภายหลัง ดังคำว่า "ความจริงเป็นสิ่งไม่ตาย" เป็นสิ่งที่คงอยู่ มีอยู่ตลอดเวลา การนำความจริงมาเปิดเผยจึงเป็นเรื่องที่น่าสรรเสริญ ยกย่องอย่างยิ่งการเสาะแสวงหาความจริงเรื่องใดสักเรื่องหนึ่ง อาจเป็นเรื่องง่าย ๆ หรือยากเย็นแสนเข็ญก็ได้ เมื่อพบความจริงแล้ว การพิสูจน์ว่า ความจริงนั้นมีอยู่จริงกลับเป็นเรื่องที่ยากเย็นยิ่งกว่า เพราะการจะทำให้ใครสักคนเชื่อถือในความจริงที่แสวงหาได้นั้น ๆ ก็เป็นเรื่องยาก ในทางโลกปัจจุบันการพิสูจน์ความจริงมีอยู่ในหลาย ๆ แห่งที่เห็นชัดที่สุด คือ ในกระบวนการยุติธรรม ศาลคือคนกลางที่จะเป็นผู้ตัดสินชี้ขาดว่าอย่างไรเป็นความจริง แต่ศาลมิใช่ผู้พบเห็นเหตุการณ์จริง จึงต้องฟังจากผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการแสวงหาข้อความจริง เช่น คู่ความ (ฝ่ายผู้ฟ้องคดีหรือผู้ถูกฟ้องคดี) พยานหลักฐานต่าง ๆ เพื่อพิสูจน์ความจริง ซึ่งในภาษาทางกฎหมายเรียก ความจริงดังกล่าวว่า ข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงคืออะไร

ในการดำเนินการเพื่อลงโทษบุคคลนั้น มีหลักเกณฑ์สำคัญอยู่ 2 ประการ คือ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายหรือวินัย ซึ่งจะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ในชั้นแรกจะต้องพิจารณาว่า บุคคลนั้นได้กระทำจริงหรือไม่ ถ้าได้ความว่า บุคคลได้กระทำจริง ก็จะต้องพิจารณาต่อไปว่า การกระทำนั้นมีบทกฎหมาย ข้อบังคับ หรือระเบียบใดห้ามไว้หรือไม่ ถ้ามี บุคคลนั้นจึงจะมีความผิดและต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้ แต่หากการกระทำนั้น ไม่มีกฎหมาย ข้อบังคับ หรือระเบียบห้ามไว้ ก็จะเรียกว่า บุคคลนั้นกระทำผิดไม่ได้

ข้อกฎหมาย คือ ข้อบังคับที่บังคับให้บุคคลกระทำการหรืองดเว้นกระทำการ หรือห้ามมิให้กระทำการ ซึ่งทำให้บุคคลเกิดสิทธิและหน้าที่ เช่น กรณีมีคนเกิดหรือตาย จะต้องไปแจ้งความต่อเจ้าพนักงาน ถ้าไม่แจ้งจะมีความผิด เพราะกฎหมายบังคับให้ต้องกระทำ หรือการกู้ยืมเงินเกินกว่าสองพันบาทขึ้นไป ถ้ามิได้มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ยืม จะฟ้องศาลให้บังคับผู้กู้ให้ชำระหนี้ไม่ได้ เพราะกฎหมายบังคับให้ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือดังกล่าว จึงจะบังคับให้ หรือกฎหมาย

ห้ามไม่ให้ไปทำร้ายผู้อื่น หากกระทำต้องมีความผิด เป็นต้น ส่วนกรณีกฎหมายทำให้เกิดสิทธิและหน้าที่นั้น หมายความว่า ตามธรรมดาสิทธิระหว่างบุคคลหาไม่มี ไม่มีใครมีอำนาจบังคับให้ผู้อื่นปฏิบัติหรือกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด บุคคลทุกคนทุกคนมีอิสระที่จะไม่ให้ผู้อื่นมาบังคับบัญชาตนเองได้ แต่เมื่อมีกฎหมายบังคับแล้ว ทำให้บุคคลมีอำนาจมีสิทธิที่จะบังคับผู้อื่นให้กระทำการใดได้ภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น นาย ก. มีที่ดิน นาย ก. ย่อมมีสิทธิที่จะห้ามบุคคลอื่นไม่ให้เข้าไปในที่ดินของตนได้เพราะกฎหมายคุ้มครองและให้สิทธิแก่นาย ก. เจ้าของที่ดิน บุคคลที่ถูกห้ามจะฟ้องร้องเจ้าของที่ดินเพราะข้อห้ามนั้นไม่ได้สำหรับเรื่องหน้าที่นั้น เช่น นาย ก. ตกลงขายข้าวให้นาย ข. นาย ข. มีหน้าที่ต้องชำระเงินค่าข้าว และมีสิทธิเรียกให้ นาย ก. ส่งมอบข้าว ส่วน นาย ก. มีหน้าที่ต้องส่งมอบข้าว และมีสิทธิเรียกร้องราคาค่าข้าวจาก นาย ข. เป็นต้น เพราะกฎหมายบังคับให้เป็นเช่นนั้น โดยหลักแล้วกฎหมายให้สิทธิแก่ผู้ใด ก็บังคับให้ผู้นั้นมีหน้าที่ติดไปด้วย เป็นของคู่กันเสมอ

ข้อวินัย คือ หลักเกณฑ์ข้อบังคับหรือหลักปฏิบัติขององค์กร หน่วยงานหรือกลุ่มบุคคลหนึ่ง ๆ ที่สมาชิกหรือผู้อยู่ในองค์กร หรือหน่วยงานนั้น ๆ พึงปฏิบัติ หากฝ่าฝืนจะมีโทษทางวินัย แต่ไม่ใช่โทษทางอาญา (ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ หรือริบทรัพย์สิน)

ข้อเท็จจริง คือ ข้ออ้างที่บุคคลอ้างถึง ซึ่งอาจเป็นความจริงหรือความเท็จก็ได้ ข้อเท็จจริงเป็นศัพท์ทางกฎหมาย มีความชัดเจนอยู่ในตัวโดยเอาคำสองคำมารวมกัน คือ "จริง" กับ "เท็จ" ซึ่งปกติคำสองคำนี้ จะแยกกันใช้ไม่นำมารวมกัน เพราะมีความหมายตรงกันข้าม คือ คำว่า "เท็จ" มีความหมายว่า เป็นของไม่แท้ แต่คำว่า "จริง" หมายถึง ของแท้ไม่ใช่โกหก ในทางตรรกศาสตร์จึงต้องใช้รวมกันเพราะยังไม่ถึงเวลาที่จะวินิจฉัยว่า สิ่งนั้นเป็นเท็จหรือเป็นจริง ยังเป็นข้อถกเถียงกันอยู่ ฉะนั้น จึงต้องมีศัพท์เฉพาะเรียกกันไปก่อนว่า ข้อเท็จจริง จนกว่าจะถึงเวลาชี้ขาด จึงจะแยกเท็จกับจริงออกจากกัน ข้อเท็จจริงได้แก่ ข้ออ้างที่บุคคลกล่าวอ้างถึง และผู้อ้างมักยืนยันว่า เป็นความจริง เช่น นาย ก. อ้างว่าเห็นนาย ข. ตีศีรษะ นาย ค. แดก ข้ออ้างของนาย ก. เกิดปัญหาข้อเท็จจริง คือ

1. นาย ก. เห็นจริงหรือไม่
2. นาย ข. ตีศีรษะ นาย ค. จริงหรือไม่
3. ศีรษะนาย ค. แดกหรือไม่

ในปัญหาที่ว่า นาย ก. ได้เห็นจริงหรือไม่ หากนาย ก. มิได้เห็นด้วยตาตนเอง เพียงแต่ฟังคนอื่นเล่ามาอีกต่อหนึ่ง ข้ออ้างของ นาย ก. เฉพาะที่ว่า เห็นก็เป็นเท็จ เพราะตนมิได้เห็นด้วยตาตนเอง ถ้านาย ก. เห็นด้วยตาตัวเอง ข้ออ้างของ นาย ก. เฉพาะที่ว่าเห็นก็เป็นจริง ข้ออื่น ๆ ก็เป็นเช่นเดียวกัน ถ้าข้ออ้างสมด้วยเหตุผล เรียกว่า ข้ออ้างเป็นจริง ถึงข้ออ้างขัดด้วยเหตุผล เรียกว่า ข้ออ้างนั้นเป็นเท็จ

ความจริงในโลกนี้อาจแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ความจริงในทางธรรม คือ ความจริงที่เป็นจริง มีจริง เป็นความจริงที่ไม่เปลี่ยนแปลง เป็นของเที่ยงแท้แน่นอน เป็นยอดแห่งธรรมในพระพุทธศาสนา เช่น การเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นต้น

2. ความจริงในทางโลก คือ ความจริง ที่อาจค้นพบโดยใช้วิธีวิทยาศาสตร์ คือ ตา หู จมูก ลิ้น และกาย (รูป เสียง กลิ่น รส และสัมผัส) เช่น นาย ก. มองเห็น นาย ข. หยิบ กระเป๋านางสาว ข. ไป หรือ นาย ง. ได้กลิ่นแก๊สต่อมาก่อเกิดไฟไหม้ เป็นต้น

3. ความจริงในทางคดี หรือของคดี คือ ความจริงที่ใช้ในคดีความที่พิพาทกัน ความจริงในทางคดี เป็นความจริงที่กฎหมายหรือข้อบัญญัติ ระเบียบ หรือสมมติให้เป็นความจริง แม้แต่จะผิดกับสภาพความเป็นจริงของโลก ก็ต้องถือว่าเป็นความจริง เช่น ความจริงในคำพิพากษาของศาล คือ ความจริงที่ปรากฏในกระดาษของศาล แต่ความจริงนี้จะถูกต้องตามสภาพความเป็นจริงที่แท้จริง หรือความจริงของโลกหรือไม่ ไม่อาจรับรองได้ แต่ศาลเชื่อว่า เป็นความจริงตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นความจริง เช่น โจทก์ฟ้องว่า จำเลยชื้อเงินของ นาย ข. ไป 3,000 บาท จำเลยรับสารภาพว่า ได้ชื้อไปจริงตามฟ้อง ทั้ง ๆ ที่ความจริงจำเลยไม่ได้ชื้อเงินดังกล่าวเลย ศาลก็ต้องตัดสินว่า จำเลยลักเงินนาย ข. จริงและลงโทษจริง ๆ ด้วย หรือ โจทก์ฟ้องว่า จำเลยกู้เงินโจทก์ไป จำเลยรับฟ้องแต่ไม่มาต่อสู้อคดี ทั้ง ๆ ที่ความจริงจำเลยมิได้กู้เงินโจทก์เลย จะเป็นเพราะว่าจำเลยไม่มีความรู้ในทางคดีหรือไม่สามารถหาทนายได้ เช่นนี้ ศาลอาจตัดสินว่า จำเลยกู้เงินของโจทก์ไปจริง หรือบางคนรับจ้างเป็นผู้กระทำผิด (รับจ้างเป็นจำเลย) ทั้ง ๆ ที่มีได้เป็นผู้กระทำผิดเลย แต่มีคนจ้างให้เป็นผู้กระทำผิด แทนตัวเอง เช่น คดีการพนัน เป็นต้น ศาลก็จะลงโทษบุคคลนั้น (ผู้รับจ้าง) แต่บางครั้งจำเลยเป็นผู้กระทำผิดจริง แต่ในทางนำสืบของโจทก์ มีเหตุที่ทำให้ศาลสงสัยว่า จำเลยอาจไม่ได้กระทำผิดดังฟ้อง ศาลต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลยแล้วตัดสินใจปล่อยตัวจำเลยไป

จะเห็นได้ว่า ความจริงในทางคดีนั้น ใช้ความจริงในทางโลกหรือของโลกนั่นเอง แต่มีกฎหมายบังคับให้เป็นหน้าที่ของผู้อ้างที่เสนอข้ออ้าง จะเสนอข้ออ้างเข้ามาลอย ๆ ไม่ได้ จะต้องเสนอเหตุผลของข้ออ้างเข้ามาประกอบด้วย และเหตุผลของข้ออ้างก็ใช้ความจริงทางโลก เช่นเดียวกัน การที่ต้องใช้เหตุผลประกอบข้ออ้าง เพื่อฟังความจริงในทางคดีก็เพราะไม่มีวิธีใดที่จะใช้เป็นเครื่องพิสูจน์หรือเป็นเครื่องชี้ความจริง หรือ เป็นเครื่องนำเสนอความจริงเข้าสู่กระบวนการพิจารณาได้ และเป็นทางเดียวที่เป็นวิธีที่ดีที่สุดเท่าที่จะหาได้ในขณะนี้

ดังนั้น ข้อเท็จจริงในทางคดี จึงอาจไม่ใช่ความจริงที่แท้จริงเสมอไป การนำพยานหลักฐานต่าง ๆ มานำสืบหรือเสนอต่อศาลจึงเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะเป็นสิ่งเดียวที่จะทำให้ข้อเท็จจริงหรือข้ออ้างของฝ่ายผู้เสนอข้ออ้าง หรือผู้ถูกกล่าวหา กลายเป็นความจริง

ที่กฎหมายกำหนดไว้ และหากความจริงที่เกิดขึ้นไม่สามารถเป็นข้อเท็จจริงในทางคดีทำให้ต้องแพคดีก็ต้องยอมรับ เพราะกฎหมายกำหนดไว้เช่นนั้น และอย่าได้โทษศาล เพราะท่านก็ไม่ได้เป็นผู้เห็นหรืออยู่ในเหตุการณ์ที่เป็นเหตุพิพาทของคดี ศาลก็ตัดสินคดีไปตามที่กฎหมายกำหนดเช่นกัน ที่สุดแล้วก็ต้องถือเป็นเวอร์กรรมที่จำต้องยอมรับต่อไป และต้องรอความเป็นจริงปรากฏขึ้น ซึ่งอาจไม่ปรากฏขึ้นอีกเลยก็ได้

เอกสารอ้างอิง ร้อยเอกหลวงสดายุทธชาญ (เปลี่ยน สีละคร), 2511, วิชาข้อเท็จจริง, พิมพ์ครั้งที่ 4
กรุงเทพมหานคร

* นิตกร 8 ว กลุ่มกฎหมาย สำนักบริหารกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

หัวข้อเรื่องเผยแพร่ความรู้กฎหมาย

โดยนางสาวสุภาภรณ์ เกรียงชัยพฤกษ์

1. พยานหลักฐาน คืออะไร
2. ประเภทของพยานหลักฐาน
  - 2.1 พยานบุคคล
  - 2.2 พยานเอกสาร
  - 2.3 พยานวัตถุ
  - 2.4 พยานผู้เชี่ยวชาญ
3. หน้าที่นำสืบในศาล
  - 3.1 ความหมายของหน้าที่นำสืบ
  - 3.2 หน้าที่นำสืบในคดีแพ่ง
    - 3.2.1 การกำหนดประเด็นพิพาทในคดี
    - 3.2.2 การกำหนดหน้าที่นำสืบของคู่ความในคดี
  - 3.3 หน้าที่นำสืบในคดีอาญา
    - 3.3.1 โจทก์มีหน้าที่นำสืบเว้นแต่จำเลยรับสารภาพ
4. วิธีการนำสืบพยานในศาล
  - 4.1 สถานที่สืบพยาน
    - 4.1.1 การสืบพยานในศาล
    - 4.1.2 การเดินเผชิญสืบ
    - 4.1.3 การส่งประเด็นไปสืบ
  - 4.2 วิธีการสืบพยานบุคคล
  - 4.3 วิธีการสืบพยานเอกสาร
  - 4.4 วิธีการสืบพยานวัตถุ
  - 4.5 วิธีการสืบพยานผู้เชี่ยวชาญ

5. พยานหลักฐานที่ต้องห้ามมิให้รับฟังในศาล

5.1 ในคดีแพ่ง

5.1.1 พยานหลักฐานที่ไม่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงที่จะต้องนำเสนอ

5.1.2 พยานหลักฐานที่ไม่ได้อ้างและส่งสำเนาให้แก่อีกฝ่ายหนึ่ง

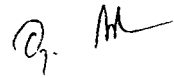
5.2 ในคดีอาญา

5.2.1 พยานหลักฐานที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นในคดี

5.2.2 คำรับสารภาพในชั้นจับกุมหรือในชั้นรับมอบตัวผู้ถูกจับว่า
ตนได้กระทำความผิด

5.2.3 พยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยมิชอบ

5.2.4 ห้ามโจทก์อ้างจำเลยเป็นพยานในคดีอาญา

(นางอนุชา กาสลังกา)

นิติกร ๘ ๖.

กลุ่มกฎหมาย สำนักงานบริหารกลาง

พยานหลักฐาน คืออะไร

พยานหลักฐาน คือ พยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ พยานผู้เชี่ยวชาญที่สามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงที่โจทก์กล่าวอ้างหรือจำเลยต่อสู้ไว้ตามคำฟ้องหรือคำให้การในการดำเนินคดีในศาลไม่ว่าจะเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญาเพื่อยืนยันข้อเท็จจริงของแต่ละฝ่ายว่ามีอยู่จริง

พยานหลักฐานใช้ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริง เป็นพยานหลักฐานทุกชนิดซึ่งสามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงว่ามีอยู่จริงในชั้นดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลและในชั้นพนักงานสอบสวน

ตัวอย่าง นาย ก. ฟ้องนายแพทย์ ข. ในข้อหากระทำโดยประมาทในการรักษาพยาบาลจนเป็นเหตุให้นาย ข. ตาบอดพิการทั้งสองข้างโดยเรียกค่าเสียหายเป็นจำนวนเงิน 2,000,000.- บาท ภายหลังกาย ก. ยื่นฟ้องนาย ข. ต่อศาลแล้ว ในชั้นสืบพยานในศาล นาย ก. มีหน้าที่ต้องนำพยานหลักฐานทุกชนิดมาพิสูจน์ต่อศาลว่า นาย ก. ได้กระทำโดยประมาทในการรักษาพยาบาลอย่างไรจนเป็นเหตุให้นาย ก. ตาบอดพิการทั้งสองข้าง และได้รับความเสียหายเป็นจำนวนเงิน 2,000,000.- บาทตามที่ นาย ก. ฟ้องจริง

เปรียบเทียบ หลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งในการฟ้องร้องบังคับคดี คือ พยานเอกสารชนิดหนึ่งซึ่งกฎหมายกำหนดให้คดีบางประเภทจะต้องมีพยานเอกสารมาแสดงในเวลายื่นฟ้องคดีต่อศาล เช่น คดีกู้ยืม จะซื้อจะขาย คำประกัน สัญญาประนีประนอมยอมความ

ตัวอย่าง นาย ก. ฟ้อง นาย ข. ชำระหนี้เงินกู้ยืมที่นาย ข. กู้ไปจากนาย ก. เป็นจำนวนเงิน 20,000.- บาท เมื่อครบกำหนดชำระเงินกู้คืน นาย ข. ไม่ชำระเงินกู้ยืมแก่นาย ก. การที่นาย ก. จะฟ้องนาย ข. ให้ชำระเงินกู้ยืมคืน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 653 กำหนดให้ นาย ก. จะต้องมียุทธการกู้ยืมเงินเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อของนาย ข. ผู้ยืม จึงจะฟ้องนาย ข. ให้ชำระเงินกู้คืน

พยานหลักฐานใช้กับปัญหาข้อเท็จจริงเท่านั้น ไม่ใช่กับปัญหาข้อกฎหมาย

ปัญหาข้อพิพาทหรือข้อโต้แย้งซึ่งนำมาสู่ศาลในระหว่างคู่กรณี จึงแบ่งเป็น 2 กรณี ดังนี้

1. **ปัญหาข้อเท็จจริง** คือ ปัญหาที่คู่กรณีพิพาทหรือโต้เถียงกันเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลหรือสภาพจิตใจของบุคคล หรือการเกิดขึ้นหรือมีอยู่หรือไม่ของเหตุการณ์ สภาพการณ์หรือสิ่งของอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งคู่กรณีที่พิพาทหรือโต้แย้งกันจะต้องนำพยานหลักฐานทุกชนิด (พยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ) มาพิสูจน์ยืนยันให้ศาลเชื่อว่าข้อเท็จจริงดังกล่าวตามคำฟ้องคำให้การอยู่จริง โดยพยานหลักฐานดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ ดังนี้

1.1 ต้องเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังได้

1.2 เป็นพยานหลักฐานในสำนวน

ยกเว้น ข้อเท็จจริงใน 3 กรณีดังต่อไปนี้ที่ไม่ต้องใช้พยานหลักฐานในการพิสูจน์ข้อเท็จจริง คือ

1. ข้อเท็จจริงซึ่งเป็นที่รู้กันทั่วไป

2. ข้อเท็จจริงที่ไม่อาจโต้แย้งได้

3. ข้อเท็จจริงที่คู่ความรับกันหรือกฎหมายถือว่ารับกันแล้วในศาล

2. **ปัญหาข้อกฎหมาย** คือ ปัญหาที่ได้เถียงกันว่ามีกฎหมายบทใดอยู่หรือไม่ หลักกฎหมายบทนั้นมีความหมายว่าอย่างไร เมื่อนำกฎหมายบทนั้นไปปรับใช้กับข้อเท็จจริงในคดีแล้วจะให้ผลอย่างไร ซึ่งคู่กรณีที่พิพาทหรือโต้แย้งกันไม่ต้องนำพยานหลักฐานในการพิสูจน์ปัญหาข้อกฎหมาย ศาลจะรู้กฎหมาย (ไทย) อยู่แล้ว และศาลจะใช้ความรู้กฎหมายที่ศาลมีอยู่เป็นหลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายเอง จะไม่มีการมาขอสืบพยานหลักฐานในปัญหาข้อกฎหมาย

ยกเว้น กฎหมายต่างประเทศ กฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายไทย ลำดับรองต่ำกว่ากฎกระทรวง ถือว่าเป็นปัญหาข้อเท็จจริงที่คู่ความต้องนำพยานหลักฐานมาพิสูจน์ต่อศาล

- ตัวอย่าง**   โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง นายแพทย์ ก. ได้ฉีดยาชนิด A ขนาด 2.5 ml .ให้แก่ นาย ข. คนไข้จนเป็นเหตุให้นาย ข. เสียชีวิต
- ปัญหาข้อเท็จจริง**ซึ่งต้องนำพยานหลักฐานมาใช้ในการพิสูจน์ คือ
1. นายแพทย์ ก. ได้ฉีดยาชนิด A ขนาด 2.5 ml ให้แก่นาย ข. จริงหรือไม่
  2. นาย ข. เสียชีวิตจากการฉีดยาดังกล่าวจริงหรือไม่
- ปัญหาข้อกฎหมาย**ซึ่งไม่ต้องนำพยานหลักฐานมาใช้ในการพิสูจน์ คือ
1. ได้ข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติ ตามข้อ 1 และ ข้อ 2. แล้ว การกระทำของนาย แพทย์ ก. ดังกล่าวเข้าลักษณะกฎหมายประเภทใดบ้าง

เรียบเรียงโดย

นางสาวสุภาภรณ์ เกรียงชัยพฤกษ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ประจำเขต 2 กลุ่มกฎหมาย
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

หนังสืออ้างอิง

1. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยานของ อ.พรเพชร วิชิตชลชัย นิติศาสตร์บัณฑิต
(เกียรตินิยม) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนติบัณฑิต
2. รวมคำบรรยายภาคสอง สมัยที่ 58 ปีการศึกษา 2548 วิชาพยานหลักฐานโดย
ศาสตราจารย์จรัญ ภัคดิธนากุล

หัวข้อเรื่องเผยแพร่ความรู้กฎหมาย

โดย นายโสภณ สวัสดิสาร

1. ความรับผิดชอบทางละเมิด
2. การกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ
3. การทำให้เขาเสียหาย
4. ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับผล
5. การต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิด
6. การหมิ่นประมาท
7. การพิพากษาคดีละเมิดเป็นความผิดอาญา
8. ความรับผิดในการกระทำละเมิดของตัวแทน
9. ความรับผิดเพื่อละเมิดของผู้ร่วมกระทำ
10. การกำหนดค่าสินไหมทดแทน
11. การกำหนดค่าสินไหมทดแทนกรณีทำให้ตาย

E. M

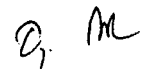
(นายอนุชา กาศตั้งกา)
นิติกร 8 ว.
กลุ่มกฎหมาย สำนักบริหารกลาง

หัวข้อเรื่องเผยแพร่ความรู้กฎหมาย

โดย นายโสภณ สวัสดิสาร

1. ความรับผิดชอบทางละเมิด
2. การกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ
3. การทำให้เขาเสียหาย
4. ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับผล
5. การต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิด
6. การหมิ่นประมาท
7. การพิพากษาคดีละเมิดเป็นความผิดอาญา
8. ความรับผิดในการกระทำละเมิดของตัวแทน
9. ความรับผิดเพื่อละเมิดของผู้ร่วมกระทำ
10. การกำหนดค่าสินไหมทดแทน
11. การกำหนดค่าสินไหมทดแทนกรณีทำให้ตาย

(นายอนุชา ศาสต์งกา)
นิติกร 8 ว.
กลุ่มกฎหมาย สำนักบริหารกลาง

ละเมิด
ความรับผิดเพื่อละเมิด

โสภณ สวัสดิสาร

ปัจจุบันคำว่า “ละเมิด” เป็นคำที่ทำให้วงการแพทย์ของประเทศไทยต้องสั่นสะเทือน และทำให้แพทย์และวงการสาธารณสุขต้องทำความรู้จักและเตรียมตัวเตรียมใจที่จะต้องประสบกับข้อหาละเมิดซึ่งเกิดเป็นปัญหาในแวดวงการรักษาพยาบาลของประเทศไทย ละเมิดเป็นการกระทำอย่างหนึ่งที่ทำแล้วเกิดปัญหาทำให้เกิดผลในทางลบหรือเกิดความผิดพลาดโดยไม่ได้ตั้งใจ ผลแห่งความผิดพลาดทำให้เกิดผลอันไม่พึงประสงค์ทั้งทางผู้ทำการรักษา และผู้เข้ารับบริการเกิดความไม่พอใจไม่เข้าใจ จึงเกิดการฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาล เราควรทำความรู้จักกับเรื่องละเมิดเพื่อทำความเข้าใจและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้ลุล่วงไปในทางที่ดีของทั้งสองฝ่ายให้เกิดความเข้าใจและเกิดความพอใจทั้งสองฝ่ายเพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้น ให้ลดน้อยลงหรือให้หมดไป ละเมิดเกิดจากบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กล่าวคือ

มาตรา 420 ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

ละเมิด คืออะไร ละเมิดเป็นบ่อเกิดแห่งหนี้เป็นการกระทำที่ล่วงสิทธิผิดหน้าที่จนก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคล อันเป็นหนี้ในทางนิติเหตุที่ผู้กระทำมิได้สมัครใจก่อให้เกิดนิติสัมพันธ์ขึ้น แต่เกิดโดยกฎหมายบังคับ

“ทำ” หมายถึง กระทำหรืองดเว้นกระทำในเมื่อตนมีหน้าที่ต้องกระทำเพื่อป้องกันผลนั้นด้วย

กระทำ หมายถึง ความเคลื่อนไหวร่างกายโดยรู้สึกในการเคลื่อนไหวนั้นเป็นการกระทำของร่างกายที่อยู่ในบังคับของจิตใจ มิใช่กระทำในเวลาหลับละเมอหรือไม่รู้สึกตัวอย่างอื่น ๆ เช่น ป่วยหมดสติ การงดเว้นกระทำเมื่อมีหน้าที่ต้องกระทำนั้นหน้าที่ดังกล่าวอาจเป็นหน้าที่ตามกฎหมาย ตามระเบียบ ปฏิบัติ ตามสัญญาหรือตามพฤติการณ์ เช่น จอดรถบนถนนในเวลากลางคืนโดยไปจุดโคมไฟเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกถือเป็นความประมาทเลินเล่อที่ละเว้นไม่กระทำการอันควรกระทำตามหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นละเมิด

“ทำ” หมายถึง อิริยาบถของผู้ทำละเมิด มีการเคลื่อนไหวในร่างกายโดยรู้สึกตัว เช่น การยกไม้ตี เดินไปสะดุดของแตกเสียหาย การเคลื่อนไหวของเด็กไร้เดียงสาไม่ถือว่ามี การกระทำ แต่ด้าเป็นเด็กโตะหรือผู้เยาว์เป็นผู้ที่รู้สึกผิดและชอบแล้ว

/2...

อาจเป็นผู้กระทำละเมิดได้เช่นเดียวกับคนวิกลจริต คนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ เรียกไปได้ว่า เป็นผู้ไม่รู้จักผิดและชอบเสียที่เดียวยังอาจต้องรับผิดชอบในผลที่ตนทำละเมิด (ฎีกาที่ 780/2483) การทำสิ่งอันตรายตักไว้หรือที่เรียกว่ากับดักปล่อยให้ผู้เสียหายมาถูกสิ่งอันทรายนั่นเอง จนเกิดความเสียหายขึ้น ถือว่าเป็นการ “ทำ” ของผู้ทำละเมิด (ฎีกาที่ 684/2538)

การระงับ การกระทำรวมถึง การละเว้นหรืองดเว้นการที่จักต้องกระทำเพื่อป้องกันผลนั้นด้วย แต่ที่จะเป็นละเมิดผู้ละเว้น จะต้องทำหน้าที่ป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายแก่เขาด้วย (ฎีกาที่ 1640/2506)

-หน้าที่นั้นอาจเกิดจาก ก.กฎหมายบัญญัติ ข. เกิดจากสัญญา ค.เกิดจากการกระทำครั้งก่อนของตน

-หน้าที่ที่เกิดจากกฎหมายบัญญัติ ต้องมีกฎหมายบัญญัติกำหนดหน้าที่ของบุคคลไว้ให้กระทำแล้วละเว้น หรืองดเว้นจนเกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น ผู้ละเว้นหรืองดเว้นต้องรับผิดชอบ (ฎีกา 38/2496)

ตัวอย่างกฎหมายที่กำหนดหน้าที่

บิดามารดาจึงต้องเลี้ยงดูบุตรผู้เยาว์หรือบุตรที่พิการช่วยเหลือตนเองมิได้ จำเลยเป็นแพทย์แจ้งใจทักว่า มีเด็กตายในท้องใจทักจึงยินยอมให้ชูดมดลูกและทำแท้ง แต่เครื่องมือแพทย์ที่เข้าไปชูดมดลูกได้เกี่ยวเอาลำไส้และดึงออกมา จำเลยมิได้ใช้ความระมัดระวัง ตามปกติวิสัยของแพทย์ นับเป็นความประมาทเลินเล่อของจำเลยซึ่งต่อมาแพทย์คนอื่น ต้องตัดลำไส้ที่ทะลักออกมาทิ้งไป จำเลยต้องรับผิดชอบ (ฎีกา 7452/2541)

การกระทำโดยยินยอม ถ้าผู้เสียหายยินยอมให้กระทำประทุษร้ายโดยสมัครใจหรือยอมเข้าสู่อันตรายไม่ว่าจะเป็นการทำต่อร่างกาย หรือทรัพย์สิน หรือสิทธิอื่นใด การกระทำนั้นก็ย่อมไม่เป็นละเมิด

หลักกฎหมายที่ว่า “ความยินยอมไม่เป็นละเมิด” นี้ได้ถือเป็นหลักมาช้านาน เพราะเมื่อผู้เสียหายสมัครใจเข้าเสี่ยงภัยหรือยอมเข้ารับความเสียหายเอง ย่อมถือไม่ได้ว่าเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย โดยไม่ต้องคำนึงว่า ความยินยอมนั้นขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือไม่ แต่ปัจจุบันหลักกฎหมายดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลงไปบ้างแล้ว โดยความยินยอมนั้นจะต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนเพราะเห็นว่า หลักเดิมนั้นไม่เป็นธรรมต่อผู้เสียหาย จึงได้มีพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่ธรรม พ.ศ. 2550 มาตรา 9

ใช้บังคับว่า “ความตกลงหรือความยินยอมของผู้เสียหายสำหรับการกระทำที่ต้องห้ามชัดเจน โดยกฎหมายหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนจะนำมาอ้างเป็น เหตุยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดเพื่อละเมิดมิได้”

ฉะนั้น หากเป็นการกระทำโดยได้รับความยินยอมที่ต้องห้ามชัดเจนโดย กฎหมายหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การกระทำนั้นย่อม เป็นละเมิด

อ้างอิง: เฟ็ง เฟ็งนิตี, คำอธิบาย (ฉบับย่อ) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยละเมิด และความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 (พิมพ์ครั้งที่ 2), พ.ศ. 2546, กรุงเทพ, ห้างหุ้นส่วนจำกัด จีรัชการพิมพ์

*ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข